

Maria Nowak

Styl życia dzieci i młodzieży zrzeszonej w amatorskim ruchu artystycznym

Prace Naukowe. Kultura Fizyczna 3, 135-145

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Maria Nowak

STYL ŻYCIA DZIECI I MŁODZIEŻY ZRZESZONEJ W AMATORSKIM RUCHU ARTYSTYCZNYM

„Styl życia lub sposób życia można zdefiniować jako zespół zachowań, postaw oraz ogólną filozofię życia jednostki. Zależy on od środowiska, norm społecznych i kulturowych, w których żyje człowiek, i społeczności, do której należy (lub z którą się identyfikuje); osobistych przekonań, systemu wartości, umiejętności życia, ogólnej, ekonomicznej, politycznej i organizacyjnej struktury społeczeństwa” [9]. Styl życia, spośród wielu czynników warunkujących zdrowie, poddaje się kontroli i modyfikacji. Wśród czynników mających wpływ na zdrowie można wyróżnić zachowania sprzyjające zdrowiu (aktywność ruchowa, racjonalne odżywianie, utrzymanie właściwych proporcji między ludźmi, radzenie sobie ze stresami, utrzymywanie czystości ciała i otoczenia, zachowanie bezpieczeństwa) oraz zachowania szkodliwe dla zdrowia (palenie tytoniu, nadużywanie alkoholu i innych środków uzależniających) [11].

Uczestnictwo w zajęciach amatorskiego ruchu artystycznego stwarza dzieciom i młodzieży możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego. Warunkiem tego uczestnictwa jest prawidłowy tryb życia, w którym znajdzie się czas na pracę (obowiązki domowe, odrabianie lekcji), wypoczynek i rozrywkę (spotkania z rówieśnikami, czytelnictwo, oglądanie wybranych programów telewizyjnych) oraz rozwój własnych zainteresowań (udział w zajęciach tanecznych). Nieprawidłowy rozkład dnia prowadzi do negatywnych następstw zdrowotnych, przewlekłego zmęczenia, zaburzeń emocjonalnych, niechęci do szkoły, konfliktów z otoczeniem oraz obniżonych wyników w każdej dziedzinie działalności. Właściwe nauczanie i wdrażanie do realizacji prozdrowotnych stylów życia, poczynając od najmłodszego pokolenia, jest warunkiem poprawy kondycji zdrowotnej społeczeństwa.

Celem niniejszych badań było poznanie stylu życia tancerzy, których tryb życia m.in. wyznaczają systematyczne zajęcia taneczne, pokazy i występy konkursowe oraz ustalenie związków zachowań sprzyjających zdrowiu.

Można postawić hipotezę, że tancerze objęci systematyczną opieką szkoleniowo-wychowawczą będą prowadzić zdrowy styl życia i posiadać większą świadomość zdrowotną niż ich rówieśnicy.

Materiał i metoda

Badania przeprowadzono w latach 1993-1995 wśród dzieci i młodzieży, członków 38 amatorskich zespołów tanecznych, laureatów konkursów ogólnopolskich (Gorzów Wlkp., Kielce, Konin). Łącznie przebadano 530 osób, w tym 384 dziewczęta i 146 chłopców w wieku od 11 do 19 lat.

W gromadzeniu materiału posłużono się metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety i wywiadu oraz dokonano uzupełnień w oparciu o informacje pochodzące z obserwacji. Zebrany materiał opracowano jakościowo i statystycznie, stosując frekwencję cech oraz test ich niezależności chi-kwadrat. Zależność poszczególnych cech przy $p \leq 0.05$ oznaczono*, przy $p \leq 0.001$ **.

Wyniki badań

Badana grupa dziewcząt i chłopców uczestniczących w zajęciach tanecznych ćwiczyła średnio 6 godzin 30 minut w tygodniu. Maksymalna ilość czasu przeznaczana na zajęcia taneczne wynosiła 15 godzin. Częstotliwość uczestnictwa w zajęciach tanecznych odzwierciedlała warunki lokalowe i finansowe zespołów, ale głównie zależała od wieku tańczących, liczebności grup oraz terminu ważnych występów. Większość młodzieży tańczyła dwa razy w tygodniu (65.5%), 3-4 razy (32.8) i codziennie (1.6%). W wyjazdowych warsztatach tanecznych raz w roku uczestniczyło 41.7% badanych, a 40% dwa razy w roku. Częściej niż trzy razy wyjeżdżało 18.3% tancerzy.

Respondenci pochodzili z miast poniżej 100 tys. mieszkańców (55.7%) i powyżej 100 tys. mieszkańców (32.8%). Mieszkańcy wsi stanowili 11.5% badanych. Większość tancerzy była uczniami szkół podstawowych (73.1%) oraz liceów ogólnokształcących (16.8%). Uczniowie techników stanowili 8.2% badanych, a zasadniczych szkół zawodowych 1.9%.

Tancerze w większości byli członkami typowych polskich rodzin posiadających dwoje (50.4%) lub troje dzieci (29.4%). Jedyńcy stanowili 8.9%, a osoby posiadające troje i większą liczbę rodzeństwa 11.3%. Spośród tancerzy 68% posiadało własny pokój, natomiast pozostali dzielili go z rodzeństwem.

Uczniowie szkół podstawowych osiągali najczęściej bardzo dobre wyniki w nauce, natomiast uczniowie szkół średnich dobre. Uzyskiwane przez badanych wyniki zależały od płci. Dziewczęta częściej niż chłopcy uzyskiwały wyniki bardzo dobre, natomiast chłopcy częściej oceny dostateczne (chi-kwadrat – 22.95**).

W badanej grupie 46.2% osiągało wyniki bardzo dobre, 43.7% dobre, 4% oceny celujące, 10% dostateczne, 0.7% oceny mierne.

Czas przeznaczony na zajęcia obowiązkowe i dowolne w dni powszednie i wolne dostarcza pewnych informacji o trybie życia badanej młodzieży (Tab.1). Podstawowymi obowiązkami uczniów w tym wieku są: nauka, odrabianie zadań domowych, pomoc w pracach domowych. W świetle przeprowadzonych badań stwierdzono, że uczniowie szkół podstawowych odrabiali zadania domowe przez jedną (28.3%) lub dwie godziny dziennie (33%). W grupie uczniów szkół ponadpodstawowych 26.6% przeznaczało na odrabianie lekcji jedną godzinę, 33% dwie godziny, 40.4% trzy, cztery godziny dziennie. Wśród uczniów szkół podstawowych 96 osób przekraczało dopuszczalne normy higieniczne, przeznaczając na odrabianie lekcji od trzech do czterech godzin dziennie. Uczniowie szkół średnich i zawodowych nie poświęcali na naukę nadmiernych ilości czasu.

Tabela 1. Tryb życia dzieci i młodzieży tańczącej

	Dni powszednie		Dni wolne	
	min - max	\bar{x}	min - max	\bar{x}
Odrabianie lekcji	0 - 6	2,30	0 - 6	1,16
Pomoc w domu	0 - 6	1,51	0 - 7	2,16
Sen	6 - 12	8,25	7 - 15	10
Oglądanie programów TV	0 - 8	3,18	0 - 10	4,15
Spotkania z rówieśnikami	0 - 5	2,35	0 - 8	3,03
Czytanie	0 - 4	1,21	0 - 7	1,47
Inne zajęcia	0 - 5	0,27	0 - 5	0,19

Pomoc w domu była tą czynnością, która nie była zależna ani od ocen, ani od czasu przeznaczanego na odrabianie lekcji. Wśród respondentów zauważono, że najwięcej osób uczestniczyło w pracach domowych przez jedną godzinę (44.4%) i dwie godziny (25.7% osób), mniej przez trzy (11.8%), cztery (5.1%) i pięć godzin (6.6%). W pracach domowych nie uczestniczyło 6.4% tancerzy.

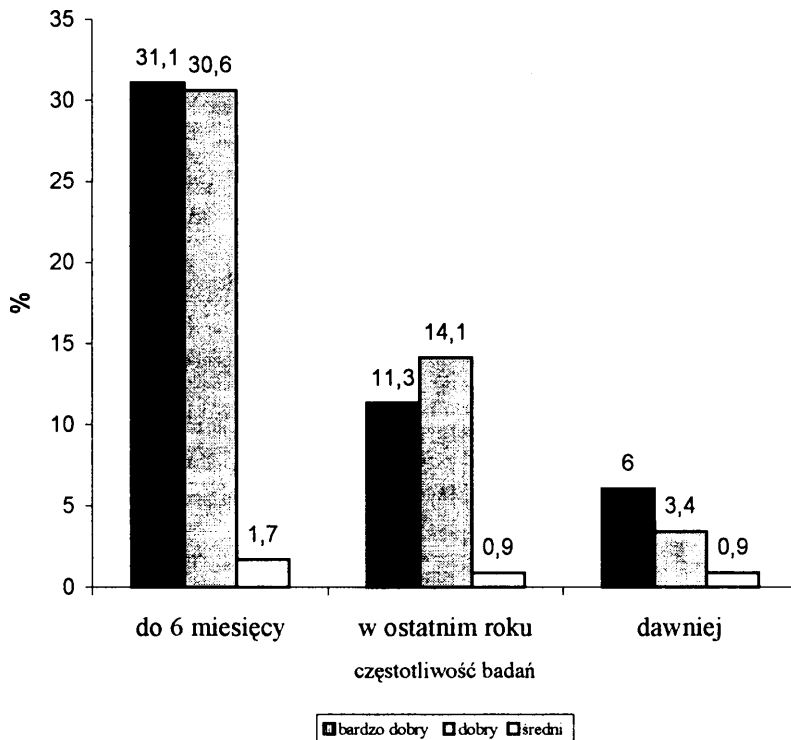
Ważnym elementem rozkładu dnia ucznia jest sen. Wśród respondentów stwierdzono ogromne różnice w ilości czasu przeznaczanego na sen, od 6 do 15 godzin. W dniach nauki szkolnej średni czas snu wynosił 8 godzin 25 minut,

w dniach wolnych 10 godzin. W dniach nauki dzieci i młodzież tańcząca przeznaczała na sen mniejszą ilość czasu niż przewidują normy higieniczne.

Na prawidłowy rozwój osobowości ucznia istotny wpływ ma kontakt z rówieśnikami. Często jest on ucieczką od monotonii zajęć szkolnych. Młodzież tańcząca poświęcała na spotkania z kolegami najczęściej dwie godziny dziennie (28% dziewcząt i chłopców w wieku 11-13 lat, 29.2% 14-latków i 15-latków, 32% uczniów w wieku 16-19 lat). Chłopcy więcej czasu przeznaczali na spotkania z kolegami niż dziewczęta. W badanej grupie były również osoby, które nie spotykały się z rówieśnikami; 5.7% dziewcząt oraz 1.3% chłopców.

Wśród różnorodnych form aktywności w czasie wolnym znaczące miejsce zajmuje oglądanie programów telewizyjnych, bez jakiegokolwiek selekcji. Na tę czynność badani przeznaczali do 10 godzin dziennie, przy czym chłopcy więcej czasu poświęcali telewizji niż dziewczęta. Większość respondentów oglądała programy telewizyjne przez 2-3 godziny dziennie.

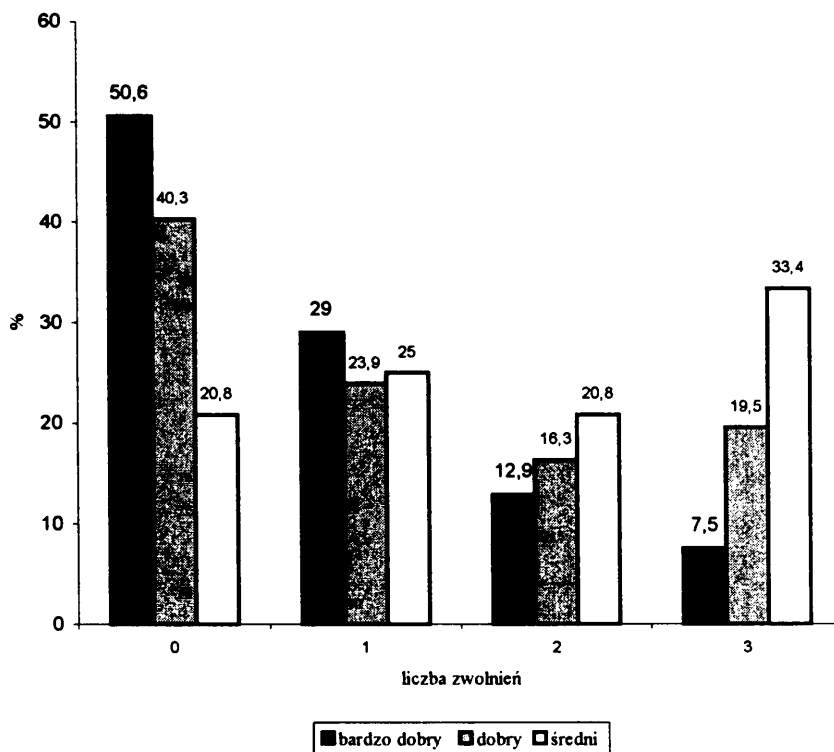
Rys. 1. Samoocena stanu zdrowia a częstotliwość badań stomatologicznych

Niezbyt wysoką popularnością wśród badanych cieszyło się czytelnictwo książek. Młodzież na czytanie przeznaczala średnio w dni powszednie 1 godzinę 21 minut, a w dni wolne 1 godzinę 47 minut, przy czym dziewczęta przeznaczały więcej czasu na czytanie niż chłopcy. Wśród młodzieży, która nie czytała książek, było 14,8% dziewcząt i 22,6% chłopców. Młodzież, która czytała 3-4 godziny dziennie, stanowiła 22,7% ogółu (13,8% dziewcząt i 8,9% chłopców).

Wyposażenie wychowanka w wiedzę o zdrowiu, kształtowanie jego postaw wobec zdrowia, tworzenie odpowiednich nawyków, umiejętności i sprawności służących zdrowiu powinno być zaszczeponie w domu rodzinnym i w szkole. Dążąc do sprawdzenia dbałości ucznia o stan zdrowia, zbadano częstotliwość uczęszczania do dentysty. Stwierdzono, że w ciągu ostatnich 6 miesięcy 63,4% respondentów kontrolowało stan swojego uzębienia, a w ostatnim roku 26,2%. Dawniej niż rok nie było u dentysty 10,3% badanych.

Rys.2. Samoocena stanu zdrowia a liczba zwolnień lekarskich

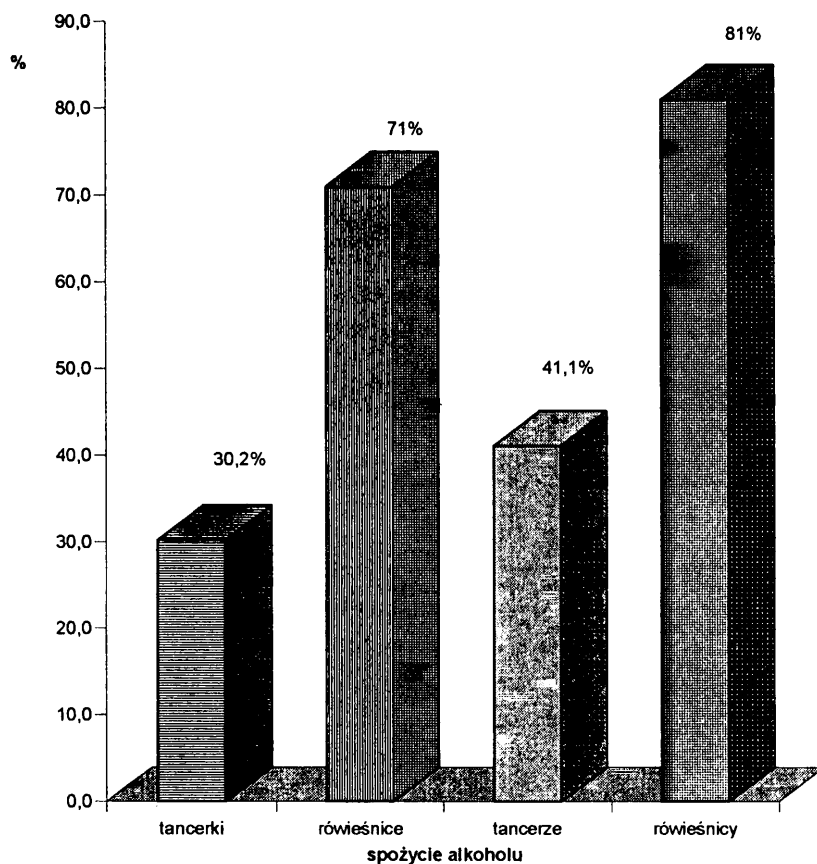
Respondentów poproszono również o dokonanie samooceny własnego zdrowia. Przez samoocenę rozumiemy wyrażenie opinii ucznia wypływającej z uświadamionej, przeanalizowanej potrzeby samosterowania własnym zdrowiem. W badanej grupie 48.4% respondentów oceniło swój stan zdrowia jako bardzo dobry, 47.9% jako dobry, 3.6% jako średni, przeciętny. Między samooceną stanu zdrowia a częstotliwością kontrolowania stanu uzębienia stwierdzono statystycznie istotną zależność (chi-kwadrat – 10.8*). Osoby oceniające swój stan zdrowia jako bardzo dobry i dobry kontrolowały stan uzębienia w ciągu ostatnich 6 miesięcy lub w ciągu ostatniego roku (Rys. 1).

W ostatnim roku nie korzystało ze zwolnień lekarskich 47.7% badanych, jeden raz 26.4%, dwa razy 14.3%, częściej 11.6%. Przy braku zwolnień lekarskich respondenci w 50.6% oceniali swój stan zdrowia jako bardzo dobry, a 40.2% jako dobry. Analizując samoocenę własnego zdrowia w stosunku do liczby zwolnień lekarskich, stwierdzono istotną statystycznie zależność (chi-kwadrat – 28.21**). Przy braku zwolnień lekarskich swój stan zdrowia jako bardzo dobry oceniali 50.6% badanych, a 40.2% jako dobry. Gdy liczba zwolnień lekarskich była większa, badani oceniali swój stan zdrowia niżej (Rys. 2).

Brak ruchu lub sporadyczna aktywność ruchowa stanowi zagrożenie dla zdrowia. Świadomość pozytywnych skutków zdrowotnych ruchu posiadało 94% tancerzy. Uczestnictwo młodzieży w zajęciach tanecznych determinowały głównie motywy hedonistyczne (55.7%) oraz możliwości rozwoju zainteresowań (25.7%). Sprawność fizyczna, kontakty koleżeńskie, zgrabna sylwetka, atrakcyjne wyjazdy, zdrowie, potrzeba ruchu i polecenie rodziców to motywy, które w mniejszym stopniu miały wpływ na udział młodzieży w zajęciach tanecznych.

Respondenci prezentowali wysoki poziom świadomości zdrowotnej w zakresie szkodliwości palenia tytoniu oraz spożywania alkoholu. Szkodliwość palenia tytoniu uznało 98.3%, a szkodliwość wdychania dymu tytoniowego przez osoby niepalące 96.4% badanych. Pomimo wysokiej świadomości zdrowotnej codziennie wypalało co najmniej jednego papierosa 5.1% tancerzy, w tym poniżej 15 roku życia 3.8%. Palenie tytoniu uzależnione było od wieku i płci. Wśród dziewcząt poniżej 15 roku życia stwierdzono 4% palących, natomiast powyżej 15 roku 3.6% palących. Poniżej 15 roku życia 7.6% deklarowało palenie, natomiast powyżej 15 roku 11.1%. Ogólnie częściej podejmowali i kontynuowali palenie chłopcy (8.2%) niż dziewczęta (3.9%). Dla pełniejszego zobrazowania problemu nikotynizmu przedstawiono motywy skłaniające młodzież do palenia tytoniu i trwania w nałogu. Najwięcej respondentów jako główny motyw palenia papierosów podało palenie dla przyjemności (37.1%). Spośród osób palących 18.5% stwierdziło, że palenie jest już nałogiem, a 14.8% przy paleniu uspokajało się. Dla 7.4% badanych motywem regularnego palenia była moda panująca wśród rówieśników, a dla 3.7% wzory zaczerpnięte z domu rodzinnego, w którym paliło jedno lub dwoje rodziców. Młode pokolenie najczęściej paliło papierosy poza domem, w towarzystwie kolegów (74.1%). W domu, pod nieobecność rodziców paliło 18.5%, w szkole 3.7% oraz 3.7% w innych miejscach.

Zdaniem dzieci i młodzieży tańczącej palącej 94.8% rodziców nie zezwalało na palenie tytoniu, a 2.6% nie wiedziało, że ich dzieci palą. Według opinii 2.6% palącej młodzieży rodzice pozwalali na palenie tytoniu. Palenie tytoniu przez rodziców jest czynnikiem sprzyjającym podejmowaniu palenia przez młode pokolenie. W obecności dzieci paliło 49.6%, a unikało obecności otoczenia w trakcie palenia 19.4% rodziców. Tylko 31% rodziców dzieci tańczących to osoby niepalące.

Rys. 3. Spożywanie alkoholu wśród dzieci i młodzieży na tle ich rówieśników (Woynarowska 1991)

Do niepożądanych zachowań zdrowotnych należy również spożywanie alkoholu. Z niniejszych badań wynika, że 33.2% tancerzy próbowało już w swoim życiu alkohol. Wśród pijących było znacznie więcej chłopców (41.1%) niż dziewcząt (30.2%) (Rys. 3). Spożywanie alkoholu wśród respondentów było niższe w porównaniu do reprezentatywnej grupy dzieci i młodzieży w Polsce [10].

Rozpatrując wiek inicjacji alkoholowej wśród dzieci wykazano, że ulega on stalemu obniżeniu. Wśród uczestników amatorskiego ruchu artystycznego najmłodszą grupę dzieci mających za sobą inicjację alkoholową stanowili 12-latkowie. Okres uczęszczania młodzieży do szkół ponadpodstawowych jest momentem nasilenia kontaktów z alkoholem. Spośród uczniów tych szkół, tańczących w zespołach, grupa pijących alkohol stanowiła około 70%.

Na podjęcie decyzji o piciu alkoholu przez dzieci i młodzież może mieć wpływ wiele czynników. Wśród nich wymienia się przykład osobisty dorosłych, ich obyczajowość, tolerancję społeczną wobec pijących, jak również ucieczkę od konfliktów i trudności życiowych. Najczęstszymi motywami wymienianymi przez młodzież tańczącą były względy towarzyskie, smakowe, kłopoty, chęć dorównania starszym i inne. Najpopularniejszym trunkiem okazało się piwo, ale w następnej kolejności wino i szampan, w mniejszych ilościach wódka, reszta zaś próbowała koniaku. Wybór trunku zależał także od rodzaju szkoły, do której uczęszczali badani. Większość uczniów szkół zasadniczych sięgała po piwo, natomiast uczniowie szkół ogólnokształcących wybierali wino.

Podsumowanie i dyskusja

Uczestnictwo dzieci i młodzieży w różnych formach aktywności ruchowej jest niewielkie, a w ostatnich latach wskutek zniesienia zajęć pozalekcyjnych uległo drastycznemu obniżeniu. Postępujący w naszym kraju proces transformacji ustrojowej pogłębia różnice w dostępie do różnych form kultury. Tańcem interesuje się znikoma liczba dzieci i młodzieży podejmującej jakąkolwiek aktywność ruchową. Według badań [1] motywami uczestnictwa młodzieży w ruchu artystycznym były możliwości rozwijania zainteresowań oraz atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, zaś o przynależności do zespołu najczęściej badani decydowali samodzielnie [5]. Na rozwój zainteresowań nieznaczny wpływ ma kadra nauczycielska, która nie zawsze jest przygotowana do wpajania podopiecznym nawyku permanentnej aktywności ruchowej.

Ze stylem życia wiąże się tryb życia. Tryb życia dzieci i młodzieży tańczącej odbiegał nieco od przewidzianych dla tego wieku norm, których przestrzeganie determinuje zachowanie zdrowia i prawidłowy rozwój organizmu. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na niedobory snu, który według norm powinien trwać 11 godzin dla dzieci do 11 lat, 10 godzin dla dzieci 11-15-letnich i 8-9 go-

dzin dla osób powyżej 15 lat [3]. Respondenci w dniach nauki szkolnej przeznaczali na sen mniej czasu niż przewidują normy higieniczne.

Jednocześnie tancerze spędzali zbyt wiele czasu na oglądaniu programów telewizyjnych, od 1 godziny do 10, średnio 3 godziny 18 minut. Według wyników badań [10], co najmniej 2 godziny dziennie oglądało programy telewizyjne 80% chłopców i 70% dziewcząt. W ostatnich latach czas przeznaczany przez młodzież na oglądanie programów telewizyjnych zwiększył się do 4 i więcej godzin [12].

Przedmiotem wielu badań, w których określono tzw. miarę przeciążenia szkolnymi zadaniami domowymi, był czas przeznaczany na odrabianie lekcji. Dzienna norma czasu na pracę domową ucznia wynosi dla klas młodszych 45 minut, dla klas V – jedną godzinę, VI – 1.5 godziny, VII – 2 godziny [8]. Według wyników badań normę tę przekraczało 22.8% badanych.

Czas przeznaczany na pomoc w domu w większości mieścił się w normach higienicznych wynoszących dla dzieci jedną godzinę i dwie godziny dla młodzieży.

Z rezultatów badań uzyskanych na ogólnopolskiej reprezentatywnej grupie młodzieży wynika, że w wieku 11-16 lat z różną częstotliwością paliło tytoń 19% chłopców i 7% dziewcząt, a codziennie 6% chłopców i 2% dziewcząt [10,11]. Według naszych badań tancerze podejmowali palenie rzadziej.

Niepokojącym zjawiskiem obserwowanym wśród dzieci i młodzieży staje się spożywanie alkoholu. Z przeprowadzonych badań wynika, że 33.2% respondentów spożywało alkohol, w tym znacznie więcej chłopców (41.1%) niż dziewcząt (30.2%). Wyniki te są potwierdzeniem badań ogólnopolskich wskazujących na rzadsze spożywanie alkoholu wśród dziewcząt [10].

Mimo wielu badań nie ma pełnej oceny rozpowszechniania alkoholizowania się dzieci i młodzieży w Polsce. Wynika to z zastosowania różnych metod badawczych, klasyfikacji oraz różnic środowiskowych. Można jednak stwierdzić, że ponad 70% niepełnoletnich miało kontakt z alkoholem [2,6]. Również wczesny wiek inicjacji alkoholowej (12 lat) pozwala domniemywać, że możliwości oddziaływania wychowawczego w środowisku tancerzy nie zostały w pełni wykorzystane. W badaniach innych autorów wiek ten określano na 14-16 lat[13], 13-15 [7] oraz 9-10 lat [4].

Zaobserwowane nieprawidłowości w stylu życia tancerzy (nie zawsze prawidłowy tryb życia, brak równowagi między pracą a wypoczynkiem, palenie tytoniu, spożywanie alkoholu) wymagają od rodziców i instruktorów tańca roztoczenia troskliwej opieki oraz kontroli nad pozaszkolną aktywnością dzieci i młodzieży, zwłaszcza w okresie wzrastającej przestępczości nieletnich.

Uzyskane wyniki świadczące o nieco rzadszym spożywaniu alkoholu i paleniu tytoniu (w porównaniu do rówieśników), wysokiej świadomości zdrowotnej, umiejętności samooceny zdrowia oraz przejawach troski o własne zdrowie dzieci i młodzieży czynnie uprawiającej taniec i uczestniczącej w wielu wyjazdowych

warsztatach tanecznych, nie mogą być jednak aprobowane przez pedagogów, których celem powinno być podjęcie szerszych działań wdrażających uczestników amatorskiego ruchu artystycznego do zdrowego stylu życia.

Piśmiennictwo

- Bok-Bednarek S., *Młodzieżowy ruch artystyczny w ocenie uczestników i instruktorów*, „Życie Szkoły” nr 7/8, 1983, s. 417-420.
- Bożkowska K., Brzeziński Z. J., Kopczyński-Sikora J., Woynarowska B., *Zdrowie dzieci i młodzieży a edukacja*. PWN, Warszawa — Kraków 1989, s. 45-47,
- Kosicki K., *Wybrane zagadnienia i ćwiczenia z higieny*, Warszawa — Poznań, 1980, s. 105.
- Kustra K., *Alkoholizowanie się dzieci i młodzieży*, Warszawa 1986.
- Nowak M., *Factors determining participation of children and youth in amateur dance movement*, [In:] *Physical education and sports of children and youth*, Bratislava, 1995, p. 208-210.
- Pacewicz A., *Jak pomóc dziecku nie pić*, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1993.
- Szyska K., *Palenie tytoniu, picie alkoholu i stosowanie środków odurzających przez młodzież szkół średnich*, Monografie AWF Poznań, nr 311, s. 1-40, 1993.
- Walczak M., *Wychowanie do wolnego czasu*, WSP Zielona Góra, 1994.
- Woynarowska B., *Problemy zdrowotne młodzieży w Polsce*, „Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne”, nr 2-3, 1990, s. 54.
- Woynarowska B., Pułtorak M., Wojciechowska A., *Młodzież w wieku 11-16 lat w Polsce*, Instytut Matki i Dziecka. Warszawa 1991, s.1-32.
- Woynarowska B., Pułtorak M., Wojciechowska A., *Zachowania zdrowotne młodzieży szkolnej w Polsce*, *Zdrowie Publiczne*, t. 103, nr 1, 1992, s. 18-25.
- Woynarowska B., *Zdrowie młodzieży szkolnej w Polsce i w innych krajach. Raport z badań przeprowadzonych w 1994 r.* Instytut Matki i Dziecka. Zakład Pediatrii Społecznej i Medycyny Szkolnej, Warszawa 1996.
- Wrona-Wolny W., *Zachowania zdrowotne a problemy alkoholowe młodzieży. Kultura fizyczna a rodzina*, PTNKF, AWF, Warszawa — Biała Podlaska 1996, s. 65-69.

Zatoński W., Przewoźniak K., Gottesmann K., *Częstość palenia tytoniu w Polsce w 1985 r.* „Zdrowie Publiczne” nr 3, 1988, s. 151-156.

SUMMARY

Maria Nowak

LIFE STYLES OF THE CHILDREN AND OF YOUNG PEOPLE ORGANISED INTO UNIONS IN AMATEUR ARTISTIC MOVEMENT

The aim of researches was recognition of life style of dancers and describing relationships of various kinds of behaviour favourable to health.

Material was gathered by means of diagnostic survey. The results were worked out statistically, feature frequency, and feature independence (test chi-square). The research was conducted in years 1993-1995 among children and young people members of 38 amateur dancing-teams. Together 530 persons were subject of research including 384 girls and 146 boys at the age from 11 to 19 years.

As a result of the researches conducted, one could find a little smaller irregularities in life style of dancers in comparison to average life style in Poland (not ordered mode of life, disequilibrium between work and rest, smoking of tobacco, consumption of alcohol). Simultaneously respondents possessed high level of consciousness concerning the significance of movement for human body and health self-assessment skills.

Observed irregularities in the life style of dancers will demand from parents and dance instructors increased pedagogical efforts and taking great care over extraschool activity of youth.